

VEČERNI LIST

Cene po pošti:
za celo leto . K 84.—
za pol leta . K 42.—
za četrt leta . K 21.—
za 1 mesec . K 7.—
Za Ljubljano mesečno 7 K
Za inozemstvo mesečno K 12.—
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 50

Posamezna številka 60 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Bajna noč na Bledu na čast Čehoslovakom, Hrvatom in Francozom.

Dokumenti liberalne podivjanosti.

Bled, 4. avgusta. Snoči se je priredila na blejskem jezeru bajna noč na čast čehoslovakim, Hrvatim in Francozom. Ko se je prišlo mračiti, začeli prvi kres na enem izmed hribov nasproti zdravilišča. Jeseniška godba je svirala in kmalu nato, ob tridesetih, so se začeli pomikati čolni okrašeni z zelenjem in razsvetljeni z lampijončki po jezeru proti otoku. Strojne puške so pokale in vmes je razsvetljeval reflektor jezero.

Naenkrat se odpre očem divni prizor. Jezero vse razsvetljeno, se preliva v modro-blešči barvah. Velikansko število čolnov, razsvetljenih z balončki, pokanje strojnih pušk, žaromet, sviranje godbe, nepopisno navdušenje, pozdravljanje, petje in pester narodne noše. Ves ta prizor je potegnil nebo vsakega za seboj. Sprevod se je pomikal po jezeru proti otoku, kjer so si gostje opredelili otok, ki je bil razsvetljen z majhnimi lučkami. Ves otok na okrog in stopnice, vse je bilo obrobjeno z lučkami. Od otoka se je pomikal sprevod s čolni proti hotelu Petran, kjer so pristali s čolni in izstopili.

Tu pa se pripelje blejski pevski zbor na sprevod in zapoje nekaj pesmi, nakar je sledilo viharo ploskanje in pozdravljanje gostom. Od hotela Petran se je sprevod pomikal proti kolodvorski strani, kjer so gostje izstopili.

Tako se je končala ta noč, ki bo ostala dragim gostom v spominu neke radi imenitne prireditve, ki je sijajno uspela, ter več odnesli bodo seboj tudi spomine na veliko kulturo naših liberalcev in sokolov. Kaj še sledi tukaj par vrstic o obnašanju liberalcev in sokolov pri tej prireditvi. Že popoldne so nagajali. Podrezali so slavo-vojni na Dobravi, istotako so prerezali električno napeljavno, misleč, da bodo preprečili napreditev. Pa našim se je posrečilo najti poškodovano mesto in ga popraviti. Zvečer pa, ko se je začelo mračiti, so šli

in so vse čolne, ki še niso bili v rabi vzeli in pričakovali so gostov, nekateri v čolnih, drugi na bregu, dobro oboroženi s piščalkami, ter spremljali čolne z žvižganjem in psovanjem.

Pri hotelu Petran se je zdelo vsem — domačinom in gostom — to početje že preneumno. Z nekaj čolni so naši nastopili odločno proti izzivajočim, nakar so jo ti, ko so videli v čolnih tudi Čeha, hitro popihali. Potem je bil nekaj časa mir.

Res to se mora nasprotnikom pripoznati, da so se obnašali tako, kot more človek od njih pričakovati. Radovedni smo, kaj bi bil rekel regent Aleksander, ko bi jih videl v tisti nizkotnosti in podlosti njihove kulture. Gotovo bi si bil prepovedal, da bi ga nazivali brata. Nasprotno so se pa naši obnašali dostojno, za kar jim bodi izrečena najiskrenejša zahvala.

Ljubljana, 4. avgusta. Včeraj so se mudili na Bledu, Čehoslovaki Orli, Francozi in Hrvati, da si ogledajo ta najlepši kraj naše domovine. Nismo vedeli, da so imeli to pot tudi liberalni Sokoli svojo »prireditve«. Pripravljali so se zanj že tri dni s pijačo, da so dobili dovolj poguma, in so podžagali mlaje ter jih navrtali. Tudi so z brutalno silo zabranjevali našim in češkim gostom vstop v kopališča in do čolnov. Da ni manjkalo zmerjanja in žvižganja, ni treba niti omenjati. Ta liberalna »prireditve« je res lepo predstavila blejske liberalce tujim gostom, ki bodo lahko povedali v svetu: Bled je najlepši kraj v Sloveniji, a ima žalibog najsurovejše liberalce. Če je to reklama za tujski promet, ne vemo. Vemo pa tudi, da so taki nastopi sramota za naš narod. Odgovorni so zanje tisti, ki so jih pripravili. Mi pa smo od dne do dne bolj prepričani, kako nujno je treba, da ljudi duševno osvobodimo izpod terora puhlega liberalizma, ki spada že v preteklost in se javlja samo še v onemogli surovosti.

Laške spletke na Koroškem.

Trst, 3. avgusta. Laško časopisje poroča pod naslovom »Jugoslovenske grožnje na Koroškem« iz Celovca z datumom 2. t. m. Jutri bi se morala odpraviti demarkacijska črta in bi se morale jugoslovenske črte umakniti iz pasu B (!?) ter ostalega dela Koroške. Agitatorji in časopisje v Slo-

veniji protestirajo in groze, da bodo brantli črto z orožjem v roki. Ukaz za odpravo demarkacijske črte je dala mednarodna plebiscitna komisija. — In vendar v pasu B ni niti enega jugoslovenskega vojaka! Gre torej za preračunano laž, samo da se huj-ska.

z mirovno pogodbo. Ako bi tako nasprotje obstajalo, bi na vsak način določbe mirovne pogodbe imele prednost. — Končno je dr. Renner naglašal politične zmede v vzhodni Evropi. Avstrija želi, da ji po možnosti ti dogodki prizanešajo. Avstrijska vlada želi biti popolnoma nevtralna. Glede pravic in dolžnosti nevtralnosti, v zvezi z mirovnimi pogodbami, se sedaj vršijo porazgovori med poslaniško konferenco in nemško vlado. Ker sta si verzaillse in st. germainse mirovna pogodba v tej točki popolnoma identični, hoče avstrijska vlada počakati konca pogajanj z Nemčijo in izid enostavno sprejeti. Državni tajnik pa opozarja na to, da socialna konsolidacija v Avstriji še ni tako napredovala, da bi mogla vzdržati težko preizkušnjo. Avstrija je še vedno bolnišnica, skozi katero ni mogoče voziti s težkimi tovornimi vozovi. Vsa Avstrija prosi, naj se ji pomaga, da morebitni, predstoječi dogodki gredo mimo nje le ob njenem ozkem robu. — Zastopniki veselijo se nato podrobno razmotrivali vprašanja, ki se jih je dotaknil državni tajnik in so izjavili svojo pripravljenost, poročati o tem svojim vladam in poslaniški konferenci v Parizu.

LDU Dunaj, 3. avgusta. (Dun. KU) Izdajatelj korespondence Herzog je imel pogovor s polkovnikom Koernerjem iz Gradca, kateremu je poverjena preiskava zaradi dogodka v Fürstenfeldu. Koerner je povedal, da je bil po izpovedbah očividcev napad natančno organiziran. Upravitelj skladišča, stotnik, je spal v sobi blizu mesta, kjer se je izvršil napad in je izve-

del o plenitvi šele potem, ko so plenilci že odhiteli s svojim plenom. Ukradene puške so večinoma brez zapornic in bi se morale šele popraviti za uporabo. V zalogi je še 1500 pušk in nekaj strojnic; to orožje bo z onim iz hartbergškega skladišča odpeljeno bolj v ozadje. More se trditi, da je obsežna vojunska služba vse pripravila in da je pri tem dogodku poseben udeležen stotnik ljudske brambe Bartendorfer. Koerner meni, da so brezdvomno pripravili in izvršili napad pripadniki avstrijskih legionarjev.

A. Kj.

O ironija!

Iz dvajsetega stoletja. V poročilih iz naših mariborskih zborovanj berete, kako je krščansko delavstvo pozdravilo zastopnike čehoslovaškega naroda, posebno še zastopnika delavske centrale tajnika tov. Čeněka Landa. Ti pozdravi niso bili le izraz slavnostnega razpoloženja, bili so izraz odkritosrčne tovariške ljubezni do čehoslovaškega kršč. soc. delavstva. Naš boj za uresničenje kršč. soc. delavskega programa je skupen. Ta boj nas veže skupno poleg slovanske narodnosti in krščanskega svetovnega prepričanja.

Iz govora tov. Landa smo zvedeli o silnem teroru čehoslovaških socialistov in liberalcev nad našim delavstvom na Češkem. Po zborovanju nam je tov. Landa pripovedoval o trpljenju naših tovarišev. Da bi se to godilo na Češkem, na onem Češkem, ki smo si je Slovenci predstavljali za vzor demokratične republike, to nam kar ni hotelo iti v glavo. Pa vendar je to žalostno dejstvo resnično in meče na češko republiko žarek, ki nam osvetljuje državo, katera meče iz šol Boga, postavlja na oltarje Jana Husa, za državo, kjer je svoboda v smislu demokracije teptana, kjer se vrše dvajsetega stoletja in za čehoslovaški narod nečastni čini.

Ko se je pri nas pred 25—30 let pljuvalo na delavstvo, ko se je isto suvalo in tolklo s pestmi, ko je moralo delati kapitalistom dnevno svojih 12—15 ur v nezdravih prostorih za najnižjo plačo, takrat je bil krščanski socializem isti, ki je postavil roko med delavca in kapitalista ter rekel! nikoli več se ne bo to zgodilo. Za delavstvo so se pričeli boljši časi, od takrat se mu je blagostanje večalo.

In na Češkem? Tam danes socialni demokratje in komunisti vrše zločine nad delavstvom. Neomajna vera naših tovarišev v krščanska načela bode svobodomslece v oči. Ko so prišli v novo nastali državi do moči, tedaj so pogazili svoja načela o bratstvu, svobodi in enakosti. Zdržili so se s socialistom najnasprotnjejšo stranko, z agrarci, samo, da zavladajo nad ljudstvom. Prodali so se iz sovraštva do vsega krščanstva ter istega preganjajo na vse načine.

V neki tovarni tkanin blizu Prage je delalo tisoč delavcev. Med njimi je bilo 150 kršč. socialcev, ostali so bili socialisti. Socialisti so zahtevali odstranitev kršč. socialcev. Ker pa se ti niso hoteli pokoriti njih pozivu, so šli socialisti ter prerezali v obratu, kjer so kršč. socialci delali vse jermene, pretepli, opljuvali in osuvali ter iz tovarne izrinili naše delavstvo. Že samo ta dogodek kriči dovolj v svet, kako izvršuje socialna demokracija v praksi svoja načela. Pa to ni edini dogodek. Dan za dnem so naši delavci žrtve teh človeških bestij. Češka, ona demokratična Češka, nima te moči, da bi ukinila te zločine nad našim delavstvom. Nasprotno še podpira jih. Ko so zahtevali kršč. socialni poslanci in pa osrednje organizacijsko tajništvo od vlade energičnih odredb za varstvo organizacijske svobode, tedaj je vlada (v kateri sedita dva juda) ustanovila nekako sodišče, ki naj bi obravnavalo take spore. Toda to sodišče izreka obsodbe nad storilci s pripombami, da se nihče ne javi v zapor to je samo ob sebi umevno. Storilci so obsojeni tudi na polletno ječo, odsedeti pa jim ni treba.

Tako zna Češka spoštovati svoje zakone na ljubo onim, ki hočejo uničiti vse

kar je versko. Socialna demokracija pa kaže s svojimi dejanji da stoji v najglobljejšem in najgršem materialističnem blatu. V to blato vodi svoje »mase«, s tem blatom jih hoče nahraniti, da se uresniči nje sanje po diktaturi nad proletarijatom. Prevzela je mesto zarjavelega kapitalizma ter ga nadomestuje sedaj z bunkami in pljunki na može in žene poštenosti in značaja. Jednakost, bratstvo in svoboda so se razpršili, namesto njih so češki socialisti postavili geslo: neenakost, sovraštvo, suženjstvo! O ironija! Pa vendar Češka republika se postavlja s teboj.

V boju za krščanski soc. delavski program, v boju za organizacijsko svobodo korakamo z tovariši Čehoslovaške skupno. Prepričani smo, da bo edino-le naša ideja prinesla rešitev obema državam in privedla iste do pravega blagostanja. Ako prav nas ločijo vmesne države ter hribi in doline smo mi v duhu pri vas, ter z vami korakamo na nadaljnje delo v našem duhu za blagor obeh domovine. Pozdravljeni tovariši Čehoslovaške.

Čehoslovaški ministrski predsednik in Italijani.

Trst, 2. avgusta.

Čehoslovaški ministrski predsednik soc. demokrat Tusar je dospel v Portorož in priteknil se mu je hitro poročevalec tržaškega »Piccola«, da ga »navrta«. V naslednjem naj podam današnjem večernem »Piccolu« Tusarjeve odgovore na poročevalčeva vprašanja.

Na vprašanje, kakšen je sedanjí politični položaj na Čehoslovaškem, je odgovoril Tusar: Politični položaj se hitro utrjuje. Jeseni bomo imeli preosnovno kabineta in pomnožitev vladne večine. Upam, da se nam posreči zagotoviti si tudi oni del nemških poslancev, ki je naklonjen aktivnemu delovanju. V tem trenutku je največje vprašanje naše notranje politike evolucija soc.-demokratske stranke. Del te stranke noče več sodelovati v vladi, temveč namerava preiti v opozicijo. Upam, da pojde samo za neznamen del.

Na vprašanje, kakšen je gospodarski položaj v državi, je odgovoril ministrski predsednik: Glede na gospodarski položaj obstoje glavna vprašanja v uvozu za industrijo potrebnih sirovin in žita. Ustanovili smo poseben urad za umno uredbo izvoza in uvoza, da se v trgovinski bilanci ustali ravnotežje in da bo naš izvoz pokrival naše potrebe v inozemstvu. V splošnem gospodarski položaj ni neugoden, toda dokler se ne uredi evropska iztočna vprašanja, se ne bo moglo govoriti o vrnitvi normalnih razmer.

Glede odnošajev med Čehoslovaško in Poljsko obstoji spor zaradi Tešina. Ta spor uredi sedaj konferenca veleposlanikov v Parizu. Smatram, da potanemo dobri prijatelji s Poljaki. Dokazali smo, da nočemo storiti ničesar, da bi izrabili položaj sedaj, ko se nahaja Poljska v slabem položaju. Geslo naše vnane politike je in otane; mir z vsemi našimi sosedi.

Na vprašanje, kakšni so odnošaji med Čehoslovaško in Italijo, je odgovoril ministrski predsednik: Napram Italiji nas navdaja globok čut hvalečnosti in prijateljstva. Hvaležni smo Italiji za ičajno pomoč, ki nam jo je dala pred revolucijo, in še bolj za pomoč, ki nam jo je dala v prvih dneh naše mlade svobode. S podporo Italije nam je bilo mogoče ustvariti prvo trdno podlago naše nove vojske. In imenovati se smemo prijatelji tudi zato, ker so se naši legionarji borili skupno z italijanskimi vojniki za skupni smoter: za polom Avstrije. Utrditev prijateljstva med našima dvema narodoma smatram za enega najvišjih ciljev naše vnane politike.

Glede trgovinskih zvez z Italijo in Trstom je dejal: Tržaško pristanišče nam je zelo koristno iz raznih razlogov. Navada in tradicija imata tudi svoj delež na tem. Hamburg bo pri nas brez dvoma delal živahno konkurenco Trstu, toda s pametno tarifno politiko se posreči Trstu zmaga. Veliko si obetam od pričetih gospodarskih vprašanj.

SPOR MED MAŽARI IN AVSTRIJCI. LDU Dunaj, 3. avgusta. (Dun. KU) Državni tajnik za zunanje stvari dr. Renner je danes po vrsti sprejel poslanike Italije, Velike Britanije, Francije, Zedinjenih držav in Japonske, da jim pojasni položaj, ki je nastal vsled vpada v Fürstenfeldu in vsled razaranja čet po legiji v Zala-Egerszegu, ter razloži svoje korake, ki jih Avstrija namerava napraviti na konferenci veleposlanikov. Dasi je bila nemška Zapadna Ogrska vsled st. germainse mirovne pogodbe pravnovladno prisojena Avstriji, ni avstrijska vlada napravila nobenega nasilnega koraka, in sicer z ozirom na splošno nevarnost v Srednji Evropi in na bodoče, vladne odnošaje do Mažarske. Avstrijska vlada je s tem dokazala, da hoče na vsak način vzdrževati prijateljske odnošaje. Načelno temu z mažarske strani nočejo ponedelja ogroževanja Avstrije. Zaradi tega mora Avstrija dobiti zaščito zaveznih držav, ker je mirovna pogodba onemogoča uspešno sankcije. Državni tajnik je naprosil poslanike, naj obvestijo svoje vlade, da to stanovala nevarnost ogroževanja zelo lahko povzroči notranje pomirjenje in ga spravlja v nevarnost. — Državni tajnik je nato povabil kodanjski dogovor glede povratka židovskih ujetnikov, ki je v javnem mnenju dr. Ta dogovor nima političnega značaja, marveč predvideva izključno le povratek vojnih ujetnikov. Avstrijska vlada se ga mora političnih ozirov. Državni tajnik ne vidi nobene točke, kjer bi ta dogovor bil v nasprotju

O svojih vtiskih v zasedenem ozemlju je dejal ministrski predsednik naslednje: Dežela je zelo lepa, prebivalstvo je zelo delavno, sploh je dežela, ki ima veliko bodočnost. Tržaško pristanišče res ni tako živahno, kakor je bilo v drugih časih; toda to so posledice vojne, ki se jim ni mogla izogniti nobena dežela. So to razmere, ki se bodo premagale z napetim delom, ki edino more dovesti Evropo do boljše in močnejše bodočnosti.

Odgovori ministrskega predsednika Tusarja na vprašanja Piccolovega poročevalca so pač tako jasno brezizrazne, da jim pač ni treba nobene pripombe. Omenim naj le, da je ministrski predsednik Tusar, kakor poroča agencija Stefani, poslal iz Portorose italijanskemu ministru za zunanje stvari brzojavko, v kateri se mu zahvaljuje na uslužnosti italijanskim oblastem in izraža prepričanje, da so ta uslužnost in pa simpatije prebivalstva za češki narod trdno jamstvo za nekršeno medsebojno prijateljstvo med češko in laško vlado. Conte Sforza je odgovoril, da ga veseli ugotovitev simpatij laškega naroda za narod, čigar sinovi so se borili skupno z Italijani, in da goji isto trdno zaupanje v nepretržno in blagodejno prijateljstvo med obema državama.

Gospod Tusar bo sedaj menda vendar lahko mirno preživljal svoj dopust v »laškem« Portorose.

POKOJ MED MAŽARI IN RUMUNI.

LDU Budimpešta, 3. avg. (Dun. KU) »Az Est« poroča o krvavih pokolju, ki so ga rumunski vojaki baje povzročili v Sibiriji. V rumunsko armado uvrščeni mažarski vojaki bi imeli biti odpeljani iz Sibirije v Bukarešto. Mažarske žene so se hotele na železniški postaji posloviti od svojih mož, a so jim to rumunski vojaki na najsilovitejši način preprečili. Rumuni so več žena pobili, naker se je vnel med mažarskimi in rumunskimi vojaki pretep. Rumunski vojaki so nato telefonično pozvali na pomoč tri stotnije vojaštva. Ko so ti dospeli s strojnimi in kolodvor, se je začelo klanje. Več sto Mažarov, ki so bili neoboroženi, je bilo usmrčenih ali težko ranjenih. Tudi od njih svojcev jih je mnogo padlo pod kroglami rumunskih strojnic.

ALBANIJA IN ITALIJA.

LDU Belgrad, 3. avgusta. Iz Pariza se poroča: »Tempsov« dopisnik javlja iz Rima, da bo rešitev albanskega vprašanja, kakor ga predlaga italijanska vlada, zbudila mednarodne odmeve, ker stavlja Italija na dnevni red zahtevo Grške na Argirokastro in Korico in Jugoslavije na Skadar. Italija bo tedaj pri mednarodnih diplomatskih diskusijah izrekla željo, da se spoštuje integriteta Albanije kolikor je mogoče, da si Grška in Jugoslavija ne prisvojita omejenih ozemelj. Kakor veli isti dopisnik dalje, menijo nekateri listi, da je italijanski vladi nemogoče prilagoditi se rešitvi, ki bi ji odrekala prava, katera ji dovoljujejeta mirovna pogodba in vojaški položaj.

PONOVNA VZPOSTAVA URADA ZA NOVE POKRAJINE.

Trst, 3. avgusta. Giolitti je nameraval odpraviti takojimenovani osrednji urad za nove pokrajine, ki mu je načeloval bivši istrski deželni odbornik Salata, sedaj italijanski komendator. Tostvarni vladni odlok je bil že pripravljen in so ga nekateri listi tudi že objavili. Sedaj pa se je Giolitti premislil, in urad za nove pokrajine ostane. Načelnik urada se bo klical k sejam ministrskega sveta, kadar pojde za stvari njegove pristojnosti. Uradu bo stal ob strani svetovet, ki bo izražal svoje mnenje o ukrepih tičočih se novih pokrajin. Člane svetoveta bo imenoval ministrski predsednik. V predstvedstvu svetoveta ga nadomestuje državni podtajnik ministrskega predsedništva ali pa načelnik osrednjega urada. K temu poročilu pripominja tržaški »Lavoratore« precej zlobno: »Torej osrednji urad za nove pokrajine se zopet upostavlja in sicer z gospodom Salato na čelu, ki je bil pred šestimi leti aspirant za istrskega deželnega glavarja, to se pravi, za avstrijskega komendatorja (komturja) in zaupnika dunajske vlade. Salata, to se pravi, lokalni konservativizem je zmagal: naše pokrajine izgubljajo iznova upanje na hitro, učinkovito politično in gospodarsko uredbo. O Salati in njegovem osrednjem uradu še izpregovorimo obširneje.«

GIOLITTIJEV SESTANEK Z LLOYD GEORGEOM. JADRANSKO VRPAŠANJE.

Trst, 3. avgusta. Iz Rima se poroča, da na Giolittijevem sestanku z Lloyd Georgeom, ki bo okoli 20. t. m. v Lucernu v Švici, nikakor ne bo govora o turških vprašanjih, ker je italijanski minister za zunanje stvari, grof conte Sforza, na boulognski in spajski konferenci, kjer se je popolnoma rešilo turško vprašanje, točno podal mnenje italijanske vlade, ki gre za ohranitev Turške. Giolittijev razgovor z Lloyd Georgeom bi znal imeti, oziroma bo gotovo imel za namen, da se določi vsa vprašanja, ki posebej zanimajo Italijo, in med njimi najglavnejše, jadransko, za katero se mora absolutno izključiti vsako novo posredovanje mirovne konference, ki se je

že izjavila v tem oziru in sicer v smislu neposrednega sporazuma z Jugoslavijo ali pa celotne primene londonskega dogovora.

Minister za milijonarje.

Doslej smo bili vajeni, slišati iz Belgrada, da imajo tam ministra za pravdo, za notranje posle, za trgovino, za socialno politiko itd. Sedaj pa nam je jasno, da smo bili čisto napačno poučeni. Pred vsem v Belgradu ni delavskega ministra, ki so ga uradno nazivali minister za socialno politiko. Ta minister je izginil kakor kafa. Na njegovem sedežu se je pojavil minister za milijonarje. In kako tudi ne! Veliki stan milijonarjev je danes v Jugoslaviji najbolj potreben zaščite. Ta stan milijonarskih beračev je res skrajno beden. Kam naj se dene danes milijonar s svojimi milijoni? Povsod ga preganjajo. Pregarja jih davkarja, ki se ji komaj morejo izmuzniti, preganja jih verižniški urad, ki ima pa to smolo, da mu velike ščuke navadno uidejo, preganja jih strah za milijone, preganja slaba vest noč in dan. Komu naj bi se ti reveži ne smilili! In potem je prišel še dr. Gosar, ki jih tudi preganja. Velevala jim: Vi stanujete napol zastoj v tujih hišah. Imate velika stanovanja. Zidajte si lastne hiše. V izpraznjena stanovanja pridejo prebivalci vagonov!

Taka brezsrčnost! 37 milijonarjev naj se umakne na cesto, da bodo stotine beračev dobile strehe v doslej milijonarskih kvartirah! Kako na zida ubogi milijonar? Če si danes sezida dostojno palačo, mu ostane komaj še polovica doslej nabranih milijonov!

In organizirali so se ter v organizaciji segli po samopomoči. V Belgradu so postavili na prestol svojega ministra v varstvo milijonarjev, v Ljubljani pa so najeli »Slov. Narod«, da v imenu javnosti brani koristi 37 milijonarskih familij proti napadu 800 družin, ki žde in se žgo v vagonih.

Včeraj popoldne je potekel rok za one milijonarje, ki so se uprli in nočejo pod nobenim pogojem zidati. Včeraj bi imeli biti vženi na cesto. Ne na cesto! V vagone bi bili šli in dosedanj prebivalci vagonov bi bili prišli pod streho. V vagonih bi se jim bila njihova trma že ohladila. Toda njihov minister dr. Kukovec je prišel iz Belgrada in prepovedal, da bi smel kdo upornike metati na cesto. Ker pa je bilo jasno tudi dr. Kukovcu, da nima prav nobene pravice izdajati take prepovedi, je pridobil za se in milijonarje tudi ministra za notranje zadeve in za policijo. Ta je policiji prepovedal sodelovati pri deložiranju milijonarjev.

Ob priliki svojega obiska v Ljubljani je dr. Kukovec sprejel v avdijenci deputacijo milijonarjev, ki jo »Slov. Narod« tako-le popisuje: »Mi smo to deputacijo videli, pa ni prav nič po milijonarsko izgledala, pač pa je napravila vtis skrajno razburjenih mož in žena, ki ne vedo, zakaj se jim greni življenje. Ljudje so tako obupani, da se morajo smiliti vsakomur; so pač med njimi uradniki, obrtniki, trgovci. Eni so kot uslužbeni »milijonarjev« žrtve SLS, ker ta stranka meni, da je treba uslužbenca kaznovati za greh delodajalca. Drugi so milijonarji po milosti dr. Gosarja in Howanskega. Le nekaj je med njimi pravih milijonarjev, ti bi že zidali, če bi šlo. Država ne more zidati, kako naj pa drugi.«

Lepo razlaga današnji »Slovenec to« Narodovo poročilo: »Med temi milijonarji so torej precejšnje razlike, so pravi in nepravni, a vsi so »skrajno razburjeni«, tudi pravi, vsem se »greni življenje«, tudi pravim, vsi so »obupani, da se morajo smiliti vsakomur« — tudi pravi se dr. Kukovec smilijo. Kdaj je še liberalno glasilo pisalo s takim usmiljenjem o onih bednih ljudeh, ki so tako daleč od vsakega suma bogastva, da stanujejo v vagonih, barakah in kletah? Zakaj dr. Kukovec ni šel k njim gledat, kako se imajo? Tam bi videl, kaj je »skrajna razburjenost«, tam bi se prepričal, kako se ljudem »življenje greni«, tam bi si lahko ogledal resnični obup. Dr. Kukovec je dober človek, kakor dokazuje usmiljenje, ki ga je občutil v avdijenci pri milijonarjih, razburjenih zato, ker jim vlada sega v žep — kaj bi šele občutil isti dr. Kukovec, če bi obiskal vagone ali eno noč prenočil tamkaj? Socialni minister, ki se je topil ginjenja, ko je videl razburjenje, povzročeno po dobičkaželjnosti, po bojazni pred izgubo majhnega delca velikega premoženja, ta socialni minister naj bi pogledal razburjenje mater z mnogoštevilno družino in obup očetov, ki so brez stanovanja! O njih bi se prepričal, da se »morajo smiliti vsakomur«. Pa tja, kjer so taki ljudje, dr. Kukovec ne gre!

»Slovenec« očitno ne ve, da dr. Kukovec ni minister za socialne stvari in za delavce, marveč minister za milijonarje. Toda o ti zadevi ni še izrečena zadnja beseda! Bomo videli, ali je res v Jugoslaviji več 37 milijonarjev ko pa milijoni proletarcev!

Politične novice.

+ Demarkacijska črta na Koroškem. Za 3. t. m. je bilo napovedano, da se demarkacijska črta odpre. Nemški orožniki so črto že zapustili in na večernem shodu 2. t. m. je avstrijski delegat zmagovito objavil Celovčanom: Ovire so padle! Včeraj zjutraj so Celovčani opremljeni z nahrbtniki in jugoslovanski denarjem trumoma romali proti Vetrinju, da bi v pasu A delali politične in druge kupčije. Toda ko so prišli do Vetrinja, so videli, da je demarkacijska črta — zaprta. Slabo razpoloženi so se vrnili odkoder so bili prišli.

+ Nova prizadevanja za sestavo vlade. Dr. Vesnič je dobil z nova nalogo, da sestavi koncentracijsko vlado. Začel je pogajanja s strankami. Radikalna stranka in Narodni klub sta izjavila, da sta voljna sodelovati v Vesničevi vladi. Vendar je sestava koncentracijske vlade doslej malo verjetna, ker demokrati trdovratno vztrajajo na svojih zahtevah glede agrarne reforme. Ako sestava koncentracijske vlade ne bi bila mogoča, se menda sestavi vlada parlamentarne zajednice.

+ »Mariborski delavec« in »Nova doba« si jako nerodno podajata roki. Ko pišeta o mariborski slavnosti, ki ju zbada v onemogle živce, trdi »Nova doba«, da je bilo v Mariboru samo 7 hiš okrašenih z zastavami, »Mariborski delavec« pa konstatira 64 zastav in 294 okrašenih hiš. Pričakujemo, da bo »Nova doba« napadla »Mariborskega delavca«, da piše »prekierikalno« in da pretirava. To nasprotje je dokaz, da liberalci lažejo. Tudi druge številke in poročila se križajo in nasprotujejo kot noč in dan. Samo kdor laže, ne govori vedno enako. »Nova doba« govori o mrtvaškem sprevodu. Prav radi verujemo, da se je zdel liberalcem ta sprevod mrtvaški; za nas so bili ti dnevi vesela sedmina po rajnem liberalizmu in svatovščina obenem. Po svoji nesramni pisavi se odlikuje v prvi vrsti »Mariborski delavec«, urejevan po receptu beznic. Ne čudimo se, če je za odgovornega urednika podpisan vzgojitelj naše mladine, profesor Voglar.

+ Ples pred zlatim teletom. Poslanec Bock je obsojal s krepkimi besedami v württemberškem deželnem zboru sedanje nesramno oderuštvo. Povedal je, da je napravila družba kalijevih tvornic l. 1919 dobička 44.500.000 mark, toraj več kolikor je znašala akcijska glavica družbe: 40.850.000 mark. Še bolj pa odirajo občinstvo papirnice. Papirnica v Ammendorfu je razdelila 40 % dividendo in 20 % posebne nagrade akcionarjem.

+ Proti razrednemu boju in brezverskemu socializmu je objavil »Osservatore Romano« motu proprio sv. očeta, v katerem odreja, da mora celi svet 50-letnico proglasitve sv. Jožefa za zaščitnika katoliške cerkve najslavesneje proslaviti. Sv. oče je opozoril na nevarnosti in opustošenja, ki zdaj svet še bolj ogrožajo, kakor so ga pred vojsko in na nauke, kateri priganjajo ljudi le na pridobitev zgolj materialnih dobrin, ki stavijo v nasprotstvo socialne sloje in ki na ta način povzročajo nered in nemir med ljudmi. Papež je obsodil propad-nravnosti in je pozval kristjane, naj se zavzemajo za čiščenje sv. Jožefa, patrona cerkve in naj se delavci postavijo v njegovo zaščito, da se bodo obvarovali pred težkimi nevarnostmi materialističnega socializma, največjega sovražnika krščanske vere.

+ Dunaj proti socialno-demokratski občinski upravi. 2. t. m. se je vršil pred mestno hišo na Dunaju ogromen protestni shod dunajskih obrtnikov proti novim davkom, ki jih je sklenil socialno demokratični občinski zastop. Navzočih je bilo 70.000 oseb, vse trgovine in obrati so bili zaprti. cestna železnica je morala ustaviti promet. Glavni govornik je bil načelnik krščansko socialne stranke Kunschak, ki je rekel, da bodo Dunajčani davke ostali dolžni in pozival na splošni davčni štrajk. Več socialistnih demokratov in komunistov, ki so zabavljali, so zborovalci pretepli.

+ Razmerje strank v laški zbornici. Sedaj, ko se je bilo vsem poslancem treba izjaviti glede strankarske pripadnosti v svrhu volitev v razne odseke, se je pokazala naslednja slika razmerja strank: skupina socialnih demokratov 155, katoliška ljudska stranka 99, liberalni demokratje 88, radikalci 57, stranka obnove 33, liberalna skupina 23, reformistiški socialisti 18, republikanci 10, divjaki 17. Bivši ministrski predsednik Nitti je šel med divjake.

Dnevne novice.

— Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani objavlja z ozirom na svoječaso na tem mestu objavljeno obvestilo o preložitvi roka za predložitev preračunov za I. polletje 1920, da se po naročilu ministrstva za socialno politiko z dne 24. julija 1920, št. 8419, podaljšuje vnovič rok za predložitev preračunov za I. polletje 1920 radi predstoječe novele na nedoločten čas. Do izrečne poziva od strani podpisane zavoda se torej preračuni za I. pol-

letje 1920 nimajo predložiti. Zamudne obresti se ne bodo računale radi te zakasnitve.

— Tržaška »Edinost« je 3. avgusta začela zopet izhajati dnevno. Oba pa se na narod, naj jo v tem težkem položaju podpira in prispeva v njen tiskovni sklad.

— Surni delavnik v Avstriji. 16. julija t. l. je stopil v Avstriji v veljavo novi trajni zakon o Surnem delavniku, dočim je dosedaj veljal začasni zakon dne 19. decembra 1918. Novi zakon dovoljuje veliko izjema: za gotove tovarniške obrate, ki zahtevajo nepretrgano delo, za trgovino, za spedičijsko, gostilničarsko, stavbno, mlinarsko in mesarsko obrt, za brivce, za gledališča in zabavišča in za kovaško, kolarsko in sedlarsko obrt na deželi začasa nujnega poljskega dela.

— Smrtno je ponesrečil pri vožnji z avtomobilom znani štajerski tovarnar za šampanjec Fric Kleinoscheg. Vračal se je z družino iz Radgone v Gradec.

— Nazadovanje obrtnega naraščanja v Avstriji. Število vajencev in vajenk na nadaljevalnih šolah v Nizji Avstriji je padlo v l. 1918/19 na 28.873 nasproti 50.182 l. 1913/14.

— 28. — dan političnih nesreč. Neki avstrijski list opozarja na čuden slučaj, da so se vse večje politične nesreče za Avstrijo izvršile na 28. dne v mesecu: 28. junija 1914 je bil umorjen Fran Ferdinand, 28. julija je izšla vojna napoved, 28. avgusta se je morala Avstrija pri Krasniku umakniti, 28. avgusta 1916 je Rumunija Avstriji napovedala vojno, 28. septembra 1918 je prejel poraz Bolgarije, 28. oktobra 1918 se je izvršil prevrat in ustanovitev Čehoslovaške republike.

— 50 letnica razglednice. 3. t. m. je minilo 50 let, odkar je izšla prva dopisnica s sliko. Na to misel je prišel založnik Schultze v Oldenburgu. Najprej ilustrovane dopisnice niso imele posebnega uspeha, kasneje pa so se silno razširile ter so pred vojno znašale 60 odstotkov vseh dopisnic.

— Valute dne 3. avgusta na zagrebški borzi: 1 dolar 75,25 K; 100 avstrijskih kron 43 K; 100 carskih rubljev 128 K; 100 čehoslovaških kron 150 K; 100 francoskih francov 580 K; 1 napoleon 321 K; 100 nemških mark 186 K; 100 rumunskih lejev 188 kron; 100 italijanskih lir 435 K.

Ljubljanske novice.

lj Carinski uradnik proti finančnemu stražniku. Carinik IV. razreda Ljubljani Djukanovič, ki posluje zdaj pri glavni carinarni v Ljubljani, je meseca marca letoš služboval v Kranjski Gori. Dne 25. marca je povzročil Djukanovič v službi izveličarski škandal. Poveljnik finančne straže v Kranjski Gori, preglednik Lavtižar, je prišel službeno v carinarno in zato ni smel sneti čepice z glave, ker tako določajo službeni predpisi finančne straže. Djukanovič je pa pozval g. Lavtižarja, naj se odkrije. Ko mu je Lavtižar odgovoril, da tekarje po predpisih ne sme, je planil Djukanovič proti Lavtižarju, ga suval, ga zagrabil za tilnik in tiral proti vratom. Zapovedal je slugi, naj vrže Lavtižarja iz pisarne, kar pa ta ni hotel storiti. Planil je na to, da se enkrat proti Lavtižarju in dva vojaka stakna na Djukanovičovo povelje nastavlja puskni proti Lavtižarju. Djukanovič je miril njegov šef Markel, toda svojemu predstojniku je kratko odvrnil: »Le pusti me, če vem, kaj delam!« Djukanovič se je moral zagovarjati pred deželno sodnijo v Ljubljani, katera ga je v smislu § 93 srbske kriminalne postave obsodila v tri tedne strogega zopora.

lj Ne surovost, ampak bolezn. O slučaju na Poljanski cesti, kjer je v sled sunčka Mihlerja padla in se potokla stara ženska, smo dobili sledeče pojanilo, ki je razdevolje priobčujemo: Mihler je 3 leta tega na hudi živčni bolezni. V stanju dveh živčnega napada je srečal na cesti dve ženski, šel mimo ter pri tem v svojem burbenju in naglici na ozkem prostoru porid staro ženo. Po tem pojasnili odpadajo tudi vsi očitki na njegovo osebo, ker pri tem ni bilo odgovornosti. Objavljamo to pojasnilo zato, ker nikomur — tudi političnim nasprotnikom ne — nočemo delati krivice.

lj Kritika prodajalca klobas. Na Ambrozevem trgu prodaja Ivan Marn klobase in kruh. Štrucke kruha je prodajal po 7 kron, pek Dolinar mu jih pa prodaja po maksimalni ceni 6 kron. Ko ga je stražnik radi prekoračenja maksimalne cene zaprosil, se je razvil med Marnom in stražnikom sledeči dialog: Marn: »Takole, saj ni nobenega gospodarja nikjer več, saj vsi kradejo!« — »Gospod, govorite bolj previdno!« — »Ja, takole! Vi ste pa en re-vež!«

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«,
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.

Širite »Večerni list«!